

Biojäteastioiden säkittämättä jättäminen

Kokeilun tarkoitus ja kohteet

Kokeilu biojäteastioiden säkittämättä jättämisestä tehtiin Joensuussa ja Liperissä marras- ja joulukuussa 2020. Tarkoitus oli selvittää säkittämättä jättämisen vaikutuksia jäteastioiden jäätymiseen ja likaantumiseen. Tarkoituksena oli myös tehdä taustatyötä jätehuoltomääräysten uudistamista ajatellen. Edellinen kokeilu tehtiin pienemmällä alueella maaliskuussa 2020.

Kokeilu tehtiin Joensuun keskustan sekä Liperin Jyrinkylän alueella. Kokeilussa oli mukana noin 200 kiinteistöä. Mukana oli asunto-osakeyhtiöitä, omakoti- ja paritaloja, biokimppoja, kouluja, päiväkoteja, virastorakennuksia, Joensuun kaupungin kohteita sekä yrityksiä. Mukana olevien kohteiden biojäteastiat tyhjennettiin tiheimmillään kolme kertaa viikossa ja harvimmillaan neljän viikon välein.

Kokeilussa mukana olevia kiinteistöjä tiedotettiin etukäteen ja ohjeistettiin biojätteiden pakkaamisesta ja nesteiden valuttamisesta.

Tulokset

Kokeilun aikana sääolot vaihtelivat ja sen aikana oli myös pakkasia. Säkittämättä jättämisellä ei ollut vaikutusta jätteiden jäätymiseen kiinni astiaan. Biojäteastioiden jäätymistä havaittiin kaikilla alueilla riippumatta siitä, oliko astiaan laitettu sisäsäkki vai ei.

Biojätteiden pakkaamisessa oli puutteita. Biojätteitä oli laitettu astiaan ilman pakkaamista ja myös muoviin pakkaamista havaittiin. Kuljettajat ilmoittivat myös ylipainavista astioista. Joissakin astioissa nesteitä ei oltu valutettu ohjeiden mukaisesti.

Astioiden likaisuudessa oli vaihtelua. Osa astioista oli hyvin puhtaita (kuva 1) ja toisissa oli pinttynyttä likaa (kuva 2). Pinttynyt lika on jäänyt astiaan kiinni vuosien varrella eikä yleensä irtoa edes pesussa vanhoista astioista.

Kuva 1. Puhdas astia.

Kuva 2. Astia, jossa pinttynyttä likaa.

Kokeilusta tuli kyselyä asiakkailta. Yleensä tiedustelut koskivat sitä, miksi astioita ei ole säkitetty. Koulujen keittiöiltä tuli myös palautetta, että säkittäminen on tarpeen suurkeittiöille, koska niissä jätteitä ei yleensä pakata ennen astiaan laittamista ja astiat likaantuvat helposti.

Kuljettajan näkökulmasta työ nopeutui, kun säkkejä ei tarvinnut laittaa. Säkkirullat vievät myös paljon tilaa autossa ja lisäävät jätteen määrää.

Johtopäätökset

Astioiden säkittämättä jättäminen aiheuttaa hieman normaalia enemmän astian likaantumista, mikäli jätteitä ei pakata ohjeiden mukaisesti ennen astiaan laittamista. Tässä on kuitenkin huomioitava, että myös sisäsäkki ei pysy aina paikoillaan tai ehjänä, ja näin ollen pakkaamattomat jätteet voivat aiheuttaa astian likaantumista sisäsäkestä huolimatta. Etenkin talviaikaan säkit usein rikkoutuvat, sillä ne eivät biohajoavien ominaisuuksiensa vuoksi kestä kovia pakkasia. Kuluvana talvena on ollut kovia pakkasia eikä sisäsäkkiä ole voitu käyttää koko aikaa. Astiaan ei myöskään voi laittaa uutta säkkiä, mikäli sen pohjalle jää jätettä tai vanha säkki, joka ei irtoa tyhjennyksessä.

Paras keino astioiden puhtaana pysymiseen on biojätteiden pakkaaminen ohjeiden mukaisesti ennen astiaan laittamista. Biojäteastioiden tyhjennysrintaan kuuluu vuosittain kaksi pesua, millä voidaan ehkäistä astioiden likaantumista ja lian pinttymistä astiaan.

Neuvonta biojätteiden pakkaamisesta ennen astiaan laittamista on tarpeen, sillä kokeilun aikana havaittiin, että jätteitä laitetaan pakkaamattomana astiaan.

Vuonna 2020 urakoitsija Urbaser Oy on hankkinut Puhaksen toiminta-alueelle biosäkkejä noin 84 000 kappaletta. Biojätteet käsitellään Biokymppi Oy:llä, jossa niistä tuotetaan biokaasua ja lannoitteita. Osa sisäsaakeista hajoaa prosessissa silpuksi. Jotkut säkkiladut eivät hajoa, vaan ne erotellaan prosessissa ja toimitetaan takaisin Kontiosuon jätekeskukselle, josta ne toimitetaan energiahyötykäyttöön Riikinvoimalle. Sisäsäkkien poistaminen käytöstä vähentäisi erottelun tarvetta ja parantaisi lopputuotetta, kun säkin silppua ei olisi mukana.

Kahden kokeilun perusteella säkityksellä ei ole vaikutusta astioiden jäätymiseen. Myöskään astioiden puhtaana pysymiseen säkeillä ei juuri ole vaikutusta, sillä säkit eivät aina pysy paikoillaan tai ehjänä. Jätteiden pakkaaminen ennen astiaan laittamista edesauttaisi puhtaana pysymistä. Säkityksen jatkaminen suurkeittiöissä, kuten kouluilla ja hoitokodeissa olisi kuitenkin edelleen järkevää, sillä niissä jätteitä ei juuri pakata enen astiaan laittamista ja jätteet ovat usein hyvin nestemäisiä.

Hanna Mutanen
Puhas Oy
logistiikkapäällikkö